

EVANGYÉLIOMI PROTESTÁNS LAP.

Megjelen minden héten egyszer pénteken egy iven. — Előfizetési ár egy évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. — Hirdetések díja száz szóig 1 frt, kétszáz szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. 3-iknél 70 kr. bélyegdíj 30 kr; csakis egyház és tanodát érdeklő hirdetések fogadtatnak el. A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz — Fűvészkert-utcza, 1078. sz. a. intézendők.

Dr. M'Kerrow moderátori székfoglaló beszéde

az angol presbyterián egyház zsinatának f. évi ápril 23-án megnyilt ülésén.

(Vége.)

Gyakran halljuk mai napság azon megjegyzést, hogy a szószék elvesztette hatalmát; de helyesebben azt kell mondanunk, hogy a szószékből folyó áldás árasztásának hatalmát elvesztették azok, kik annak Istentől imádságra és vallásos épülésre rendelt közegiségét tekinteten kívül hagyván, avagy megvetvén, nem töltik be azon feltételeket, melyekkel együtt szokott járni ama szellemi befolyás, mely minden igazságra vezérel s áldásossá lenni megtanít. Még mindig meg van a hatalom és erő magában az evangéliomban és azon áldásban, mely a Szentlélektől száll alá azokra, kik azért imádkoznak. Tehát, mint bizonyos vetőmag életképessége azért nem fejlődhetik ki, mert nem helyeztetik oly körülmények közé, melyek ama célra fizikailag megkívántatnának, épen úgy „a beóltatott beszéd“ látható életét és növekedését is azon dolgok hiánya akadályozza meg, melyek annak előállítására szükségesek volnának. Azonban vigasztaló látványul szolgál, hogy jelen materialistikus napjainkban is, midőn az Isten személyisége és az ő imádságának áldásos volta oly széltében tagadtatik, az evangéliomi igazság azon magva, mely buzgó imák nedvébe mártatott s fogékony és nemes szívek földjébe hintetett, az isteni hatalom által életre kelt és sokak lelkében megtermette a valódi megtérés és igazi kegyesség gyümölcseit.

De most már természetesen felmerül azon kérdés, hogy miként kell hát elbánnunk egyfelől azon ellenvetésekkel, melyek a keresztyénség ellen a modern hitetlenség tanai által támasztatnak, és miként kell ellensúlyoznunk másfelől azon törekvéseket, melyekkel a jelenkori pápaság és papi rend hazánkban az evangéliom igazságát és tisztaságát megvesztegetni akarja? Avagy nem a sajtó közegével különösebben? Miféle más eszköz volna oly szélté-

ben hozzáférhető, oly folytonos hatályu és oly állandó sikerű? Egy oly irodalomra van szükségünk, mely egyenesen elleneink okoskodásainak megczáfolására irányuljon. Azon felolvasások, melyek kollégiumainkban tartatnak, bármily kitünők legyenek is azok magukbanvéve és bármily gyümölcsözők hittanhallgatóinkra nézve, nem terjednek ki befolyásukkal a közvéleményre, mert nem is az a céljuk, hogy arra hassanak. Azon kitünő cikkek, melyek néha-néha szemléink, vagy folyóirataink némelyikeiben megjelennek, csak nagyon korlátolt forgalommal bírnak. Azok a köznép tömegével semmiféle érintkezésbe nem jönnek. És míg e szerint a mi ész- és írásszerű elveink nagyon korlátolt képviselőben és védelemben részesülnek; addig az ellentétes irányzat rendelkezésére egy folyó irodalom áll, mely röpiratok, értekezések és katekizmusok alakjában roppant mérvben terjeszti a tévelygést és hamis tanokat. Ime! ott van széltében elterjedve a materialismus, mely azon tanítása által, hogy a gondolat és indulat pusztán csak az agyvelő és idegek működésének eredménye, megtagadja azon való határozott létezését, melyet értelemnek, vagy léleknek, vagy szellemnek nevezünk, kizárja az ember erkölcsi természete és felelőssége felőli összes keresztyén fogalmainkat, kétségbe vonja annak valóságát, hogy „az élet és halhatatlanság világosságra hozatott az evangéliom által.“ Ime! ott van a romanismus, mely vakmerően hirdeti a pápai csalhatatlanságot, elnyomni igyekszik az egyéni lelkiismeret természeti jogait, papi hatalom szolgasága és ellenőrzése alá akarja hajtani az összes polgári kormányzást. Ime! ott van a highchurchismus (angol püspöki magas egyházi párt), mely egyfelől oly apostoli eredethez és rendi kegyelemhez tart igényt, melynek erejénél fogva kizárólagos jogot követel magának az evangéliom hirdetésére és különös jogot az emberek lelkének megtérítésére és építésére; másfelől pedig azon működik, hogy a régi zsidó papság bizonyos jellemző vonásait felujtsa s az evangéliom tiszta tanait és az ujszövetségben tanított lélekbeni imádság egyszerű formáit merőben érzeki látványosságokkal, vagyis egy eltörölt szertartási rendszer szegényes és nyomorult elemével vesztogesse meg.

Nos! jegyezzük meg, hogy az ilyfajta tanok írott művekben, felolvasásokban, alkalmi beszédekben hirdettettek részint kitünő tudományu férfiak által; részint pedig azon különböző egyházi méltóságok által, kiknek inkább papi rangjuk, mint értelmi kitünőségük, vagy logikai képességük vonja magára a nyilvános sajtó figyelmét; s aztán a napi és heti hírlapok egész szélire közlik olvasóikkal mindazt, a mi ujdonságnak, vagy fontosnak és érdekesnek látszik a képzeleti spekulációkban, vagy tényi előadásokban. Ellenben evangyéliomi egyházainknak, úgy látszik, nincsenek népszerű, alkalmas és hatályos közegei, melyek által a hamis észokoskodásokra és kifogás alá eső állításokra megfelelhetne; s ennél fogva a tévelygés és baj nagy mérvben és féktelenül kering munkás osztályu népünk közt, sőt nyilvánosan ismert keresztyén családok körében is; hitetlenséget, vagy scepticismust, rabszolgai babonát, vagy teljes közönyösséget idézve elő a szellemi és örökkévalósági dolgok iránt.

Miért ne kérhetné tehát presbyterián egyházunk, hogy az evangyéliom előhaladásával, sőt fennállásával oly ellenkező irányzatokat nem ellensúlyozhatná-e valamiképen a sajtó útján? Nem hozhatnánk-e létre egy könyvtárat (Book department), mely pótléku! szolgálna azon előszóbeli oktatáshoz, melyet kollégiumainkban a lelkeszeti és hitvédelmi felolvasások nyujtanak? Könnyen megállapíthatnók, hogy a jól ismert vallásos olvasmánytársulat (Religious Tract society) minő hiányon segíthetne. Kellő bátorítás mellett örömezt közzélné az a józan irányu gondolkodók józan gondolatait a leginkább szükségelt tárgyak felől, akár kivonatok alakjában, melyek a már kiadva levő művekből készíttetnének; akár új sajtótermékeket nyujtva értekezések és ivecskék alakjában, tekintettel a vita általános körülményeire, vagy a helyi küzdelem sajátságos voltára. Lelkészeinkre és belmissionáriusainkra nézve hasznos volna annak tudása, hogy hol kaphatnának gondosan megválogatott értekezéseket azon tárgyak felől, melyek iránt érdekelve vannak s melyek úgy kezelvék, hogy megvédessék azon hit, melyet ők vallanak s előmozdítassék annak terjedése.

És miért ne tartanánk körárusokat, kik köznépünk között árulnák és terjesztenék az olcsó és hasznos irodalmat, mely annak körében elhinthetné azon igazság ismeretét, mely Jézusban s azon czél és áldás ismeretét, mely a keresztyén életben van? Legtapasztaltabb városi missionáriusaink és olvasmányárusaink azon véleményben vannak, hogy ujnemű könyvek kiadására van szükségünk azon hitetlenség és scepticismus megakadályozása végett, melylyel a mai korban bőven találkozunk. Midőn más javasolt vállalatokat megfontolás alá veszünk, nem foglalhatnók-e oda azon kérdést is, hogy vajjon nem tudnók-e ezután a sajtónak áldásosabb hasznát venni, mint eddig tevők?

De vessünk egy vagy két pillantást némely más tárgyra is, melyekre nézve véleményeinkben eltérés nem lehet. Tudjuk, hogy Isten különféle hivatalnokokat rendelt az egyházban „a szenteknek egy testbe való kötöttetésükre, a szolgálatnak munkájára, a Krisztus testének építetésére;” és kétségkívül óhajtjuk, mint lelkészek, presbyterek, dékánok, vagy ügykezelők*), egyházzervezetünk értelmében, hogy mint olyanok mind nagyobb-nagyobb hűséggel teljesítsük azon kötelességeket, melyek reánk bízattak. De nem hiszszük, hogy az egyház munkaköre csupán ezen jelzett hivataloskodásokra szorítkoznék. Mindenkinnek, valaki nevezi a Krisztusnak nevét, kötelességében áll az evangyéliom parancsa szerint nemcsak „eltávozni minden hamisságtól”, de egyszersmind „mindenekkel jót tenni, míg időnk vagyon.” Ennél fogva csakis kívánatos, hogy egyházunk összes tagjai, gyülekezetei, gyülekezeti hivatalnoktestületei és presbyteriumai (egyh. megyei) egyenként és együttesen hassanak közre Krisztus és az emberi lelkek szolgálatában, és mint oly világosság sugarai, mely egy gyúpontra egyesül s egy fény- és hőáramlatba foly össze, egyházunk együttes gondolkozása és cselekvése által tegyenek bizonyosságot unióknak hatalma s hasznos működhetésünk eszközei felől

Gyönyörűségünk telik azon széleskörű érdeklődésben, mely kiválóbban népességünk nagy központjain támadt az evangyéliom örök igazságai iránt. „Eljövének hozzánk a meghívésítésnek idei az Urnak színétől”, és sokan, kik előbb a vétkekben és bűnökben halva valának, új lelki életre elevenítették s minden örömmel és békességgel teltek bé a hit által; s még többen, kik már előbb felajánlották volt magukat Krisztusnak, megelevenítették és megszilárdították a hitben, megújították, megörvendeztettek és buzgóbbakká lettek az Ur szolgálatában. Azonban jegyezzük meg, hogy az ily ujra ébredés különös időszakai közönségesen mulékonyak szoktak lenni. Azon patak, mely a záporfellegből ömlik alá, hamar felszárad és elenyészik. Azon forrás, mely természetes csendességgel buzog ki valamely benső érből, szokott állandóan tovább folyni, tovább haladva nagyságban és erőben növekedni s egész mentében gyönyört és termékenységet árasztani. Láthatjuk, hogy a kegyelem működésében, épúgy mint a természetben, különbözőségek vannak. A villám lecsaphat s a tölgyet egy pillanatban szétrepesztheti; de a rózsza fokonyként fakadozik s lassanként tárja ki szirmai, míg végre kinyílt tekintettel néz föl az ég világosságára és melegére. Legtöbbször az egyház és keresztyén családi kör befolyása alatt jó létre az ujjászületés s indul egészséges fejlődésnek a lelki élet működése. A szülei oktatás és kegyes példa, a

*) A presbyterek a gyülekezet szellemi, a dékánok (diakonok) pedig anyagi ügyei vezetésére vannak hivatva.

vasárnapi iskola és bibliaosztály működése, a szentírás olvasása és egyszerű magyarázata, a szentség kiszolgáltatása azon legközségesebb eszközök, melyek vallásos gondolkozás és jellem képzésére, a léleknek „a megöröködött Krisztus állapotjának mértéke szerint“ való táplálására használtatnak.

Valóban szeretnők, hogy az Ur igéjének és lelkének hatalma, hívó és reménylő imával kapcsolatban, minél szélesebb mérvű és minél meglepőbb jelenségekben nyilvánuljon előttünk; de midőn az általános felbuzdulás és hirteleni megtérés különös időszakai elmúlni látszanak, azon vallásos gondolatok és benyomások ápolására kell gyülekezeteinkben és hozzánk tartozóink körében törekednünk, melyek valószínűség szerint fenn szoktak maradni. Valamint azok, kik örömmel szemlélték a Nilus emelkedését annak áradása idején, csatornáik és sánczaik megnyitása által vezetik be annak termékenyítő vizét mezőikre, úgy nekünk is evangéliomhirdető szolgálataink, vagyis csendesebb és egyöntetűbb működéseink által kell tovább folytatni és előmozdítani az Ur munkáját. Nagyon örvedetes és bátorító volt olvasni „Messenger“-ünk és „Missionary Records“-unk tudósításait azon gyülekezeti, presbyteriumi és más gyűléseink felől, melyek az unió óta tartattak; s kétségkívül azok azon terjedelmes jelentéssel egyetemben, mely egyházunk különböző tervezetei és működési felől e zsinat elé terjesztendő, méltán hivatják buzgóságunk élesztésére, pénzben és tetterőben nyújtandó áldozataink fokozására; úgy hogy hálával fogadhatjuk el azon új állást, melybe befolyás és jótékony működhetés tekintetében Isten jóságos gondviselése helyezett bennünket és képesek lehetünk bizonyítani, hogy tudunk és el vagyunk határozva élő egyház lenni.

Nincsenek, tudomásom szerint, oly vállalatok, akár bel-, akár külföldiek, melyek vagy szükségtelenek volnának, vagy siker nélkül vezetnének; és nem kell-e ezen hitben szélesebbé tenni azok jótékony működését s szaporítani azok számát? Nem kell-e azon törekednünk, hogy a hozzánk tartozó egyházakat úgy vezessük, miszerint azok mélyebb és nemesebb megfontolás alá vegyék a keresztyén kötelesség kivánalmait, rendszeresebben adakozzanak vagyonukból azon mértékben és arányban, a mint tehetségük megengedi? Nem sokkal könnyebben, kellőben és örvedetesebben mozdíthatnának-e előbb az evangéliom érdekei, ha rá tudnók venni népünket, hogy öntudatos gondolkodással váltsa fel gondatlan ösztönét s inkább tegyen félre minden hét első napján valami összegecskét s abból készséggel adakozzék, midőn a kötelesség úgy kívánja, mintsem oly gyűjtések, vagy adakozások forduljanak elő, melyek úgyszólván erőszakkal járnak s melyek, ha egyáltalában nem tagadtatnak meg, gyakran neheztelő és fősvényhez illő szavakkal köttetnek egybe? S mennyivel könnyebben telnének meg egyházaink pénztárai, ha a nagy zömöt tevő köztageink, a helyett, hogy a gazdagok és bőkezűek helyettesítő adományaita vetnék bizalmukat, át tudnák gondolni és érezni, hogy ők külön-külön mindannyian mivel tartoznak annak ügyét illetőleg, ki úgy szerette őket, hogy magát szegénységre, keserűségre és halálra adta érettök.

Valóban, mi még több pénzt is adhatunk össze és több feladatra is vállalkozhatunk. Hát chinai missiónk volna a mi egyedüli nagy vállalatunk? Nem utalják-e az idők jelei az egyházak figyelmét Törökországra, mint a keresztyén munkásság előtt ujjannal nyíló pályatérre? Nem siet-e azon birodalom, mely ka-

tonai hódításon nyugszik, hamisan imádja Istent, vad kegyetlenséggel bánik a hatalma alatt álló keresztyén törzsekkel és elnézéssel viseltetik mindenféle rettenetes visszaélések iránt, annyi idők után teljes átalakulás, vagy teljes felbomlás elébe? Nem ez utóbbi lesz-e nagyobb valószínűséggel, mint az önmegjavulás, annak végsorsa? A népfölkelések és a csatamezőre vonuló erők, mint annak bűnei megbüntetésére szolgáló eszközök az isteni gondviselés kezében, nem fogják-e nagy valószínűséggel megsemmisíteni annak hatalmát s előidézni a körülmények egy szerencsésebb alakulását?*) Oh! igen; a földből való cserepek feltámadhatnak a földből való cserepek ellen s egymást darabokra zúzhatják; de az, a ki igazság királya, béke fejedelme s ur az egyház minden ügye felett, a rögzös helyeket fogja azon darabok által kiegyengetni és oly nyílt utat fog azokból készíteni, melyen az örökkévaló evangéliom szekere szélesebb és szabadabb pályán fog a népek között előhaladni; s aztán épen az, a ki ama szekérben ül, fogja útja közben mindenfelé, mint nyári virágokat, hintegetni a tudományt, civilizációt, igazságot, lelkiismereti szabadságot és üdvöldást. „Az Isten könyörüjön rajtunk és áldjon meg minket, világosítsa meg hozzánk az ő orcáját, hogy megismerjék e földön a te utadat, minden pogány népek között a te szabadításodat. . . . Megáld minket az Isten és félük ötlet a földnek minden határai!“

Atyák és testvérek! Várjuk az Urat, hogy megtanulhassuk az ő akaratát s elvehessük az ő kezéből annak teljesítése feladatát, a mit ő akar. Minden mi utainkban ismerjük meg az Urat; ő igazgatja a mi utainkat. Legfőbb fontosságú dolog, hogy minden terveinket és célzatainkat higgadtan vegyük fontolóra, és hogy míg egyfelől szabad gondolat és szabad szó teszik a közös és egyenlő testvériség igazságos jogait, addig másfelől tartasuk szemünk előtt, hogy a nézeteinkben felmerülhetők összes különbözetek azon szeretet befolyása alatt tárgyalassanak, mely nem gerjed hamar haragra, nem gondol gonoszt, hanem örül az igazságnak, ho-szutűrő és kegyes. Voltak egyházi uniók, melyekre csakhamar oly viszátkodások következtek, a melyek elszakíták a testvéri szeretet és bizalom kötelékeit, gátat vetének azon nemes bőkezűség folyama elé, mely a fennálló intézkedések gyámolítására és új vállalatok kezdésére nélkülözhetetlen; és így többféle utakon megakadályozzák az Ur munkájának előhaladását. Az isteni bölcsesség lelke vezéreljen bennünket összes tanácskozásainkban, s az isteni béke lelke lakozzék sziveinkben és cselekedje bennünk, mind hogy akarjuk, mind hogy véghezvigyük az ő jótetszését.

Közli:
Bethlendi Endre,
lelkészjelölt.

*) Ne legyen a t. magyar olvasó előtt Dr. M'Kerrow Törökországra vonatkozó nyilatkozata feltűnő. Sőt inkább, mint tény, szolgáljon tudomásul, hogy a brit királyság kétségkívül nagy többsége ez idő szerint még folyvást azon nézetet vallja, sőt keresztyén szempontból mindenkinek és mindenkor is azt kell vallania, hogy Törökország, a mohamedanizmus lényeges fogyatkozásainál fogva, nemcsak nem áll, de nem is fog ezután sem állani akár vallási, akár erkölcsi szempontból, azon a magaslaton, melyre Nyugoteurópa nagy nemzeteit a keresztyén vallás tan- és erkölcsrendszere emelte. — Avagy ki tagadhatná meg a tények valódi állását azáltal, hogy az ellenkező bizonyítására vállalkoznék?

B. E.

*

A presbyterián egyetemes gyűlést megelőző „könyörgésre felhívás.“*)

Azon rég óhajtott keresztyén egyesülést, mely mostanában a világ minden részén levő presbyteri egyházak lelkészeit és tagjait, azokat, kik a reformáció alapelveihez hűen ragaszkodnak olyannyira élénken foglalkoztatja, — megvalósítandó, a legközelebbi július hóban Edinburghban egy egyetemes gyűlés fog összejönni. Anglia és az Egyesült-Államokból, majdnem tiz kontinensi egyházak kebeléből, a britt gyarmatokról s különféle hittérítői állomásainkról, közel 2—300 testvér seregelt egybe mint a különféle egyházak képviselői — azon forró óhajjal, hogy részint könyörgés, részint pedig kölcsönös tanácskozmány által az Ur Jézus Krisztus országa minden tagjának boldogítására lehessenek.

Némelyike már ezeknek a föld legtávolabbi részeiről hozzánk küldött levelében azon forró kívánságát fejezte ki, hogy ez összejövetelt egy egyetemes könyörgés előzze meg Mélyen rokonszenvezve az ő érzelmökkel, mi, mint e mozgalom barátai, ezennel egyházunk lelkészeit és tagjait felhívjuk, hogy Istennek áldását kérjék azon gyűléskezésre, mely közel 30—40,000 ker. gyülekezetet fog képviselni; s épen azért reménylünk, hogy e különös alkalomra, a megelőző két vasárnapon, u. m. június 24-ik és július 2-án, e nagyfontosságú ügyet különösen könyörgésök tárgyává fogják tenni.

Ha szabad e könyörgés tárgyait általában kijelölnünk, a következőket volnánk bátrak ajánlani :

Hogy Isten tegye e gyűlést megtartási eszközévé azon alapigazságoknak, melyek a reformált hitvallásuk magvát és szellemét képezik, s a melyek még ma is mindeneknek boldogítása és idvezítésére szolgálhatnak, kik azokban hisznek. Hogy minden haszontalan versengés és hiu dicsvágytól elfordulva, a különböző hittestvérek úgy működjenek, hogy a presbyteri rendszernek hű képét tüntessék fel és hogy annak tisztaságát minél inkább megőrizzék, s minél szélesebb körben elterjeszszék. Hogy így egymás szokásai s eljárási módozatainak megismerése által, a különböző egyházak annyival inkább képesek legyenek a növekedő tévelygésekkel s kórtünetekkel megküzdeni. Hogy a gyengébb és jobblétért küzdő egyházak az erősebbek rokonszenvéből bátorítást merítsenek. Hogy a presbyteri gyűlés különös áldást nyerhessen a pogány világ jelenlegi helyzetének tárgyalásánál, hogy így aztán minden földi teremtményeknek hirdettessék az evangyéliom. Hogy a keresztyén szabadságnak szelleme, de egyszersmind ugyanakkor keresztyén szeretet hassa át a gyűléseket. Hogy szívélyes érzést mutassanak ki más evangyéliomi egyházak iránt is. . . . Hogy az együttműködésnek oly gyakorlati módszerét találják föl, és pedig úgy evangyéliomi mint emberbaráti téren, úgy a keresztyén tartományokban mint a pogányok közt, melyek által aztán e mozgalom annál maradandóbb nyomokat hagyhasson maga után. És hogy ott (t. i. a gyűléseken) az isteni áldásnak mindnyájan gazdag jeleivel találkozzanak; és hogy az az Urnak jelenléte által mindvégig élénkségekben tartassék; nem feledve el Szentkönyvünk ama szavait sem: „Kérjetelek és megadatik; zörgessetek és megnyitvatik.“ Dr. Duff Sándor, Dr. Robertson Vilmos. Dr. Thomson András.

*) Dr. Blaikie hazánkba is küldött e felhívásból több példányt, megismertetése végett annak, hogy készülnek testvéreink ama nagy gyűlésre, mi is közzéteszszük. Szerk.

B E L F Ö L D.

A dunamelléki ref. egyházkerület közgyűlése.

(Május 31.)

A tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, és hitelesítése után püspök bemutatja a theologiai intézet ifjuságának kérvényét, melyben Ballagi Mór hittanárt lemondásának visszavételére kéri, s jelenti, hogy a theologiai intézeti választmány abban állapodott meg, mikép nevezett tanárnak 26 éves szolgálatának kellő méltatása végett — a j. könyvbeni hálás említésen és megörökítésen kívül, — egy külsőleg is emlékeztető értékes emlékekkel leendő megtiszteltetést hozott javaslatba, — s ennek kivitelére a választmány Budapesten lakó tagjai kérték fel. — Jelenti továbbá a püspök, hogy a választmány ez idő szerint Ballagi helyének ideiglenes betöltéséről gondoskodott, s e helyet a szorgalmas és kiváló észtehetséggel megáldott Szócs Farkassal ajánlja betöltetni; s hogy ennek, s a mult évben ugyancsak ideiglenes tanáru alkalmazzott Petri Eleknek évi fizetése 1200 frt leend. — Szilády Áron a lemondott tanár megtiszteléséhez hozzájárul, mert nem tudja különválasztani a tudóst a kerületi intézet tanáráról, de aggodalommal veszi tudomásul a helynek ideiglenes betöltését, s az állomásnak végleges betöltését látná szükségesnek. — Ráday Gedeon gróf osztva Szilády Á. nézetét, pályázat útján óhajtaná a hely betöltését. — Végül a választmány javaslata elfogadtatván, Ballagi meleg szavakban köszöni az iránta nyilvánult érzelmek kifejezését, s kéri a közgyűlés jóakarátát továbbra is; Török Pál püspök a kerület nevében érzékeny szavakkal nyújt búcsúkezet a távozó tanárnak.

Olvastattak ezután a különböző pénztárak megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentései. — Megemlítjük itt, hogy a theol. intézet évi bevétele volt 9120 frt, s ezzel szemben kiadása: 8750 forint. — Gönczy Pál pénztárnok némi felvilágosítást nyújt, mely után kiderült, hogy több helyről folyt be oly pénz, mely nem jött e számadás rovataiba, s nem is jöhetett, s így mintegy 2—3000 ft felesleges marad, melyet Török Pál püspök ur követeléseinek törlesztésére lehet fordítani. — A n.-kőrösi tanítóképezde számadása nem mutattatván be, annak bemutatására az illető egyház utasítva lett. — Az államsegélyezési pénztárból kölcsön kért összegeknek a kölcsönt nyert theol. candidatusok által leendő törlesztése ügyében Török Pál, Gönczy Pál s Kovács Albert urak küldettek ki.

Az ügyvédi jelentés felolvasása után, egy jogügyi bizottság felállítására hozott javaslatba, mely javaslat nyomán a bizottság megalakítása kimondatott.

Az egyházmegyék jelentései következtek ezután. Vértesaljai egyházmegye indítványozza, hogy az egyházmegyék monografiájának megírására alkalmas egyének lennének felszólítandók. — Ez indítvány nyomán, bizottságilag kiküldetnek Filó Lajos, Szász Károly s Szilády Áron urak a módozatok megállapítása végett.

Az egyházak folyamodványai közül megemlítendő: a n.-kőrösi egyház kérvénye, melyben az egyházi adóhátralékok behajtására az illető politikai hatóságok utasítását a miniszteriumnál sürgettetni kéri az e kerület által. — A discussió bevezetésével, az elnöklő gr. Lónyai Menyhért azon megjegyzését, hogy a hol buzgó lelkész van, ott nincs egyházi adóhátralék, nem hallgathatván el a kérvényező egyház lelkésze, megjegyzi, hogy kivált nagyobb egyházakban az egyházi adó behajtásának

eszközlése a gondnokok tiszte lévén, nem lehet a lelkészt tenni felelőssé a hátralékért. Végzésül ez ügyben az mondattott, hogy a községi törvények megalkottatván, az illető egyházak a községi előljáráshoz, majd a szolgabírói, vagy ha ez sem használna az alispáni hivatalhoz tegyenek jelentést ez ügyhen.

A cservenkai egyház papja Schilling K. s presbyterei aláírásával ellátott otromba folyamodvány méltó visszatetszést idézett elő. Ezen egyház papja ugyanis határozottan ellene mondván a községinek nyilvánított iskolájában minden papi felügyeletnek még akkor is, ha az csak a vallás tanításának mi-benlétéről akar meggyőződést szerezni, kéri az e. kerületet, hogy utasítsa az alsó-baranya bácsi e. megyét arra, hogy iskolájából a papi felügyeletet zárja ki. — E törvényt nem ismerő, s szem-telen hangon irt kérvény — a milyen még Szász K. nyilatkozata szerint — a kerületen nem fordult meg — visszavetett, s beterjesztői megrovattak.

Még a halasi egyházból volt itt 13 egyh. tagnak kérvénye, melyben lelkészek képviselősege ellen jajdulnak fel. — Ezen kérvény az e. megyére küldetett le, melyet kikerülve jött ide fel. — Szép dolog az, mikor egy 8—10 ezer lélekből álló gyüle-kezetből 13 ember kezd el óbégatni azért, hogy nem az lett a képviselő, a kit ők akartak; vagy ez már talán pressio akar lenni a jövő választás alkalmával nyilvánuló közvéleményre?

Az aránylagos költségvetési javaslat nyomán kiküldött bi-zottság elnöke jelenti, hogy a jelentés nem készülhetett el, mert pénztári adatokhoz még nem juthattak. — Sokan ezt hajlandók voltak a nem-akarás ártatlan nyögésének venni, de mi úgy hal-lottuk, hogy a pénztárnokok roppant elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg a költségvetési bizottságban. Így is, úgy is — nem jól van az, hogy egy csaknem legfontosabb ügy nem oldat-hatik meg évek alatt.

A lelkészválasztási szabályok módosítására beérkezett egyh. megyei vélemények megfigyelése után szervezett javaslat benyújtására kiküldött bizottság terjeszti be a feltett szervezeti javaslatot — saját módosításának hozzácsatolásával; az így be-terjesztett lelkészválasztási szabályjavaslat leküldetik az egyhá-zakhoz kellő meg b u k t a t á s v é g e t t.

Ez utóbbi tárgy discussiója már egy kedélyes beszélgetéssé lett, s igyekezett mindenki szomszédját capacitálni a javaslat mellett vagy ellen. — Az elnöki csengetyü sem érezvén jól ma-gát ezen zajban — megmozdult, s lett egy kis csend, mely után e közgyűlés e napra bezáratott.

Hogy a jun. 1-én megtartott ülésben mi végeztetett még, s 10 peres ügy a consistoriumban mikép intéztetett el, erről távozásom miatt nem irhatok.

V a s k a l a p.

A Leopold emlék-alapítvány terve.

(Vége.)

Nevezetesen :

1. Ezen alapítvány a gyámintézet központi pénztáránál a tőkék sorában takarékpénztárilag kezeltetik. Minden e czélu adomány kamatjaival együtt 1890. nov. 7 éig tőkésítettik; ad-dig is a gyámintézeti jelentés tőkepénztári kimutatásában évről-évre nyilvántartatik.

2. Ezen alapítvány 1890. nov. 7-én megállapittatik; az ekkor kitünt tőkeösszeg kamatainak két tizedrésze a tőkéhez csatoltatik, négytizede a négy kerület egy-egy szegény egyházá-nak kiadatik, — négytizede pedig az akkor működő lelkész és tanítókat képző intézetek közt kiosztatik. Ugyanily arányban

fog ezen alapítvány évi jövedelme évről-évre tőkésítésre és segé-lyezésre fordítatni.

3. Ezen alapítvány forrásai lesznek :

a) az egyes egyházközségek (helyi gyámintézetek), melyek a saját rendelkezésükre jntott egynegyed rész összegből, még pedig a tehetősebb városi egyházak évenként 5 frtot, a városi kisebb egyházak és a főgymnasiumok évenként 2 frtot, a falusi nagyobb egyházak és algymnasiumok évenként 1 frtot, a falusi kisebb egyházak évenként 50 krt, — (az egyházaknak ezen osztályok egyike avagy másikába beosztása az esperességi, illető-leg a kerületi gyámintézeti gyűlésekre bizatván.)

b) az esperességi gyámintézetek, melyek a saját rendelkezésükre jutott egyharmadrész összegből évenként 10 frtot;

c) a kerületi gyámintézetek, melyek a saját rendelkezésükre esett fél rész összegből évenként 50 frtot;

d) az egyetemes gyámintézet, mely évenként 100 frtot fog e czélra adni;

e) minden más adomány, hagyomány és alapítvány.

4. Az ekként kötelezőleg elvállalt összegek a gyámintézet számadása és pénzküldeményeivel együtt és a „határozott cél“-nak rovatában külön feltüntetve, lesznek a központi pénztárba évről-évre felküldendők.

5. Már most kimondatik, hogy csak azon egyház számíthat ezen alapítványból nyerendő segélyre, mely az évenkénti járulékokat évről-évre pontosan befizette; — csak oly egyház nyerhet ebből segélyt, mely anyaegyházzá kíván átalakulni; vagy a mely torony, templom, pap, tanító lakot vagy iskolát újból épít, — vagy a mely oly vidéken él és működik, hol az protest. missiót tölt be.

III.

Ezen nagy horderejű indítványunkat bátorkodunk a helyi, esperességi, kerületi és egyetemes gyámintézetek határozó figyelmébe annál is inkább ajánlani, mert az kivitelre tervezetében nagyon is szerény, a gyámintézet jövedelmét nem csonkítja, az egyházakra számba vehető újabb terhet nem röv, s mégis a kijelölt forrásokból nyerendő aprólékos összegekből (számítván ugyan reá, de a valószínűleges eredmény kimutatásánál számba nem vevén a 3 e) alatt megjelölt szabad adományokat,) évenként 1000 frtot hoz össze, mely a kamatoknak is 6 százalékkal kamatoztatásával, a 13 év alatt 19,633 frt 29 krt, vagyis kerek 20,000 frtot fog eredményezni.

Hitünk azonban erős, hogy ezen alapítvány egyértelmű elhatározás, a vezérférfiak és lelkésztársak pártfogoló, a rokon-testületek tevéleges és felsegítő készsége mellett és folytán leg-kevesebb 40,000 frtra fog felszaporodni. Ezen remélt kedvező esetben 1890-ik éven túl a tőke 500 frttal fog évenként szapo-rodni, a szűkölködő egyházak és lelkész-tanítóképző tanodák pedig évenként 2000 frttal fognak segélyeztetni. Faxit Deus!

Kelt Pápán és Miskolczon, 1877. május 20.

Gyurátz Ferencz s. k.

Zelenka Pál, s. k.

Vizsgálatok rende.)*

A reformátusok debreczeni főiskolájában az 1876-7. tan-évet berekesztő vizsgálatok következő renddel tartatnak. Junius 18-án d. e. 8 órakor hálaadó isteni tisztelet a főiskolai imateremben.

A) A hittanszaki tanfolyamban : jun. 18-tól kezdve

*) Lapunk zárta után érkezvén, előző számban közölhető nem volt. Szerk.

az I. II. III. és IV. éves hittanhallgatók párbeszédi vizsgái, az illető tudományok rendes tanóráin és termeiben.

B) A jog- és államtudományi karnál: 1. Junius 17-ik és 18-ik napjain jelentkezés az alap- és államvizsgálatok letétele végett az akad. igazgató tanárnál, a leczkekönyv beadása mellett. 2. Junius 20-tól kezdve a hó végéig alap- és államvizsgálatok a főiskolai gyűlésteremben.

C) A g y m n a s i u m b a n : 1. Érettségi vizsgálatok: jun. 18. és 19. írásbeli. Jun. 26—30. szóbeli. 2. Közvizsgálatok d. e. 9. d. u. 4 órától kezdve. Junius 22. d. e. Angol és francia nyelv, rajz, gyorsírászat a főiskolai imateremben. Jun. 22. d. u. Ének a főiskolai imateremben, és testgyakorlat a tornateremben. Jun. 23. d. e. VII. oszt. a VII. osztály tantermében. Jun. 23. d. e. VI. osztály a főiskolai imateremben. Jun. 23. d. u. V. osztály a főisk. imateremben. Jun. 23. d. u. IV. oszt. a VII. oszt. tantermében. Jun. 24. d. e. III. osztály a főisk. imateremben. Junius 24. d. e. II. osztály a főisk. VII. oszt. tantermében. Junius 24. d. u. I. oszt. mindkét szakasza az imateremben. Szépirás az illető osztályokban, a többi tantárgyakkal együtt.

D) A tanító-képzésben: Jun 25. d. e. és d. u. a VI. tanteremben. — Mely nyilvános vizsgálatokon megjelenésre a szülők általában a nevelés és tanításügy barátai tisztelettel meghívotnak.

Debreczen, 1877. máj. 28. A debreczeni ref. főiskola igazgatósága.

A pestmegyei ev. esperesség

1877. május hó 30. és 31. napjain Budapesten tartott közgyűlése.

Buzgó ima után felolvasá főesperesünk, Sárkány Sámuel, elnöki jelentését, melynek elintézendő legelső tárgya volt az esperességi felügyelőre adott szavazatok felbontása.

Ugyanis 2 férfiura irányult az esperesség bizalma. Földváry Mihály országgyűlési képviselő és báró Podmaniczky Géza voltak a világi elnöki székre kiszemelve.

A többség Földváry Mihályt emelé az esp. felügyelői (segédgondnoki) székre.

A főjegyzőből, Kemény János k. körösi lelkész és Kovács Ferencz pilisi képviselőből álló küldöttség érte ment s harsány éljenek közt vezeté be az új főfelügyelőt a tanácsterembe.

Itt Sárkány Sámuel főesperes történeti visszapillantással a felügyelői hivatal fejlődésére, kiemelé e hivatal nagyfontosságát a jelenben is és kifejezést adott azon bizalomnak, mely az ujon választott felügyelőt ezen új állásra meghívá.

A méltán megélt beszéd után, Földváry Mihály letévé a hivatalos esküt, meleg szavakban köszöné meg azok bizalmát, kik őt szemelték ki világi elnöknek és szerető szavakban fejezé ki reményét, hogy a más „nálánál érdemesebb férfiura“ szavazók rokonszenvét megnyerve, egy szívvvel, lélekkel munkálандnak együtt az egyház javára. Programbeszédet nem mond, csak egyszerűen jelzi, hogy a szellemi műveltség előmozdítása lészen törekedéseinek főcélja. Erre baráti jobbot nyujtva a környezetében levőknek, éljenek közt foglalá el elnöki székét.

Tárgyaltattak ezután az államsegélyérti folyamodások. — Csömör, kamat nélküli kölcsön végett első sorban, segélyezés végett pedig Fóth, Rákos-Palota, Tó-Györk és Bottyán ajánlottak.

Következett az esp. és özvegy-árva intézeti pénztár vizsgálatáról szóló jelentés, melyből örömmel értesült a gyűlés ez intézet folytonos emelkedéséről; nevezetesen, hogy alaptőkéje 22,576 frtot tesz ki.

Meleg érdeklődéssel szólalt fel számos esperességi tag, mikor az iskoláztatás ügye került szőnyegre. Majdnem egyhangu volt a panasz, hogy a hanyag iskoláztatás megszüntetése érdekében a lelkészeket és tanítókat sem a községi bírák, sem a megyei közegek nem támogatják vagy pedig félrendsabályaikkal illusorius-á teszik a népiskolai törvény rendeleteit. Sőt volt egyház, mely jelenté, hogy tanfelügyelőt még nem látott.

Ez ügyben megújított a mult évi határozat, melyszerint úgy, mint országszerte a közép és főtanodáknál, a népiskolai év szept. 1-jével vegye kezdetét s leszámítva a szorgos mezei munkára adandó szüneteket, a szorgalmi idő faluhelyen legalább 8 hóig, városokban 10 hóig tartson. A hanyag iskoláztatás folytán felmerülő panaszok pedig esetről-esetre, alesperes útján a megyei közigazgatási bizottsághoz terjesztessenek fel.

A zsinati előmunkálatokra őszi gyűlésig vélemény fog adadni.

A tömeges biztosítás ügy, hogy az özvegy-árva intézet javára évi jutalék adassék, el lett határozva és Kiss Péter tógyörki lelkész esp. ügynök minőségében felhatalmaztatott a szerződésnek az „Első magyar biztosító társaság“-gal megkötésére.

Olvastatott Margócsy Kálmán indítványa, mely a magyar nyelvnek az esperesség nem magyar iskoláiban kiterjedtebb taníttatását és a növendőkek által könnyebb elsajátíthatását czélozza. Jövő gyűlésig véleményadás végett Gallé Andor alesperes, Szírotka Gusztáv körlelkésznek kiadatott.

Örömmel vette az esperesség aszódi lelkész jelentését, melyszerint Masznyik János tiszaföldvári ev. lelkész és egykori aszódi tanuló 200 frtnyi alapítványt tett, melynek kamatai jeles aszódi gymnasiumi tanulóknak ösztöndíj adassanak ki. Isten áldása nyugodjék a hálás tanítványon, az iskolaügy e lelkes pártolóján!

Befejezésül megtartatott az esp. gyámintézeti gyűlés, — melyről bővebben őszi gyűléskor.

Számos más ügy is intéztetett el és mindezen tárgyalásokból egy kedves tapasztalást meritettünk: azt, hogy Földváry Mihályt, mint elnököt az összes gyűlés megkedvelte és hogy Isten kárpótlást adott azon súlyos veszteségért, melylyel Rudnay József volt esp. felügyelőnkől kelle megválnunk. Az esperesség azonban érdemeit jegyzőkönyvébe igtatta és mint működő tagra számot tart reá.

Követte a gyűlést, a felügyelő által az „arany sas“-ban adott diszebéd, mely végkép elenyészteté az ideiglenes választási differenciát.

L á n g A d o l f,
esp. főjegyző.

Sárkány Sámuel főesperes beszéde,

melylyel Földváry Mihály esperességi felügyelőt üdvözölte.

Nagyságos Felügyelő ur! mélyen tisztelt hitrokonunk!

A pestmegyei ág. h. ev. esperesség üresedésben lévő felügyelői hivatalának betöltése végett, önkormányzati rendszerünkől kifolyó utasításaink értelmében az egyházankénti szavazást elrendeltük.

A csak imént felbontott szavazatok eredményéből örvedetesen tapasztaltuk, hogy egyházaink nagy többsége, bizalmával Nagyságodnak, mélyen tisztelt személye körül csoportosult, úgy, hogy Pestmegyének, közgyűlésileg egybegyűlt evangy. közönsége, azon szerencsés helyzetben találja magát — Nagyságodat mint törvényesen megválasztott felügyelőjét üdvözölhetni.

Az ezen eredményből fakadó örömeim kivánok én hű és igaz kifejezést adni, midőn Nagyságodat új hivatalában a hitrokoni szeretetnek és hazafias tiszteletnek meleg szavaival köszöntöm.

Ngs Felügyelő ur! Evangyéliumi egyházunk három százados életének minden szakában jelentékeny és áldásos feladat jutott azon férfiaknak, kiket az evangy. közönség bizalma, a világi elem jelesebb tagjai közül, az egyház ügyeinek vezérlete és védelmére kiválasztott, s kiket, egyházi felügyelők, inspektorok czime alatt tisztelt.

Mert a protestántizmus első gyakorlati életnyilatkozása abban jelentkezett, hogy a hierarchiának az írásokban nem gyökerező rendszerét elvetvén, felállította és alkalmazta az egyetemes papság elvét, melynélfogva az egyház egyenlő befolyást enged ügyeinek intézése körül — az úgynevezett egyházi és világi elemnek, s viszont egyformán megköveteli tőlük az egyház iránti hűség és szeretet tartozásának lerovását.

Ezen elvnek alkalmazásából fejlődött evangy. egyházunkban a felügyelői hivatal, és az isteni gondviselés minden időben adott az egyháznak, e felügyelőkben oly vezérférfit, kik a bernök összpontosult bizalomnak lelkesen megfelelni tudtak.

Nem szándékom történelmi visszapillantást tenni, egyházunk háromszázados történelmének váltakozó eseményeire, csak röviden kívánom jelezni, hogy szeretett egyházunk mindez ideig a szó szoros értelmében, „ecclesia militans“, vivódó, küzdő egyház volt, s hogy mindazonáltal, leggyászosabb emlékü napjaiban, a máglyák, a vérpadok, az irtó üldöztetés korszakában is fennmaradni, sőt életképesen tovább fejlődni tudott; azt a mindenható védő karának támogató segélyén kívül nagyrészt azon fiainak köszönheti, kik tartoztak legyen bár a világiak osztályához, mégis valódi papjai — hitvallói és védői voltak szeretett egyházunknak, a trón előtt — a törvényhozás házában, és a törvényhozások gyűléseiben.

Igaz, hogy az idők lényegesen megváltoztak azóta. A nemesebb irányban haladó kor szelleme, hatályon kívül helyezte, a felekezeti elfogultság sugallotta ama szegényletes törvényt, „lutheraui comburantur“, a türelmetlenek, a rajongók kezeiből kivette az üldözés véres fegyverét s a mindinkább terjedő felvilágosodás maga lett szószólójává a protestántizmusnak mérvadó helyeken.

De az idők jobbrafordultával a felügyelői hivatal feleslegessé nem vált. A protestántizmusnak ereje és dicsősége éppen abban culminál, hogy zászlójára oly szent és magasztos elvek vannak felírva, melyeket önérettel vallhat magáénak a földmivelő a kenyéradó mezőn, a lelkész a templomban, a törvényhozó az országházában, a király a trónon.

Haladás, felvilágosodás, testvériség, szabadság, szabadság a polgári viszonyokban, szabadság a lelkiismeret dolgainak terén. — Ezek a protestáns egyháznak magasztos vezéreszméi, melyeknek valóstítása után törekszik — s melyekért még ma is küzdeni kell — az egyházban és polgári társadalomban egyiránt. — És mi nemes büszkeséggel fogunk tekinteni mindig azon hitrokonaink köréből kimagasló egyéniségekre, kik midőn amaz

érintettem — magasztos elveket védik — terjesztik és győzelemre jutni segítik — általános emberiségi, vagy hazai szempontból, ugyanakkor evangy. egyházunknak teszik a legjobb szolgálatot. Mert a ki a közszabadságért, a polgárok egyenjogusításáért, a népnevelés fejlesztéseért, az értelmi felvilágosodásért, az erkölcsök nemesítéseért küzd, az mindig a protestántizmus érdekeit védi és szolgálja.

Nsgs Felügyelő ur! Midőn egyházaink körültekintettek, hogy az üresedésben levő esperességi felügyelői hivatalra egy köztisztviselőben álló férfit választaszanak meg, bizalmukkal Nagyságod becses személyéhez fordultak.

Felismerték Nagyságodban ama nemes tulajdonokat melyek a legnagyobb biztosítékot nyújtják arra, hogy egyházkormányzati ügyeink vezérlete, egy épen oly bölcs mint lelkes férfi kezeire lesz bízva. — Ugy voltak meggyőződve, hogy azon férfi, ki országos törvényhozói állásában, oly lelkes hazafinak, a közügyek oly meleg barátjának, a néperdekek oly buzgó védőjének bizonyította magát, kell hogy egyházának is hű fia, a hitrokonok meleg keblü testvére, általában a protestántizmusnak lelkes szószólója legyen.

És mi mindnyájan úgy vagyunk meggyőződve, hogy ezen várakozásunk Nagyságodban fényesen fog teljesülni. Fogadjon Nagyságod, egyházme gyének őszinte hódolatát. Ajánljuk magunkat összesen és egyenként Nagyságod kedvező jóindulatába.

Ajánlom — kivált saját csekélységemet, ki egyelőre szerencsés vagyok Nagyságoddal az elnöki széket megoszthatni — hajlamiba. Legyen Nagyságod hű támaszom és tanácsadóm az egyházkormányzati dolgokban, a míg az esperesi hivatalt egyházaink becses hajlama és bizalmából viselem.

A kegyelem Istene pedig, a ki mindnyájunknak jóságos Atyánk! engedje, hogy Nagyságod e hivatalt esperességünk üdvére, sokáig viselhesse.

K Ü L Ö N F É L É K .

— Pártoló k névsora (VII-ik közlemény). „A vasárnap és a munkás osztályok“ olvasmány kiadására pártolók: 61) Orosz István főiskolai senior Debreczenben, gyűjtő (O. I. 3 példány, Láda S., Szele Gy., Faragó B., Nagy J., Hajdu Zs., Szabó I., Madarász L. esküdt felügyelők s hittanvégezettek, Szatmári S., Meggyesi L., Szabó L. 4-ed éves hitészek) 1 frt 40 kr. 62) Lőkös János ref. lelkész, Ottomány, gyűjtő (Koncsa S., Németi B., Bogár M., B. Kovács J., Szabó F., Jakab I., Szennyes M., Zefer M., Kovács K., Vágó Gy., Mészáros M., Kardos M. Németi J., Kiss K., Juhász J. és 4 iskolás gyermek) = 2 frt. Irta levelében L. J. lelkész ur, „f. hó 3-án reggeli istenitiztelet végeztével az egyház jelen volt férfi tagjait ez olvasmány pártolására felhívtam, és nem egészen sikeretlenül s még azon nap előfizettek 16-an, ezekhez kérek még 4 példányt a szegényebb sorsu jobb tanuló iskolás gyermekek közt leendő kiosztás végett.“ 63) Szakács Mózes ref. tanár, Székelyudvarhely, 1 frt. 66) Madarász Imre r. l. Karczag, 1 frt. 67) Hajnal Elek r. l. Karczag, 1 frt. 68) Dávidházy János r. l. Pocsaj, gyűjtő (maga 4 p. Nemes Ferencz közs. jegyző 3 p. Bakoss Lajos s. jegyző, Szabó Pál l. tanító, Ritók István fitanító, együtt 10 p.) 1 frt. 69) Papp Arthur r. l. Máté-Szalka, 1 frt. 70) Szabó Ferencz r. l. Tisza-Szöllős, rendel 5 példányt. 71) Csomor János r. l. N.-Harsány, 1 frt. — 72) Ózv. Géressy Lászlóné Debreczenben, 1 frt. 73) Huszár Mihály rektor, Kis-Marja, gyűjtő, 1 frt 40 kr. (felhívására fizettek: Halász L., Szász J. presbyter, Szakács F., Osváth Gyula jegyző,

Högye I., Varga Bálint másodbíró, Kolozs M., Janó Mihály árvagyám, — Janó S. pénztárnok, Kiss L. presbyter, Janó I., Kiss B., Czeller S. tanuló, Pethő G. 14 példány.) 74)

Udvari (Biharmegye) Baráthy József r. l. rendel 10 péld. 75) Békés-Csaba : Petrovicz Soma ev. lelkész és tanár 10 p. 76) Heves-nagykunsági ref. lelkész-egylet rendel 20 p. u. m. Tisza-Nagy-Rév (u. p. Czibakháza), Tisza Imoka, Tisza-Sas (u. p. Csépa) és Tisza-Kürt (u. p. Tisza-Imoka) ref. lelkészi hivatalainak öt-öt példányt. Szatmár : 77) Berky István ref. lelkész 3 frt. 78) Makay László r. l. Okány, gyűjtő 1 frt 10 kr. (M. L. 4 példány, Koppányi Gy. 3 p., Szöke J. 2 p., Kiss G. 2 p. = 11 p.) 79) Alexi János ev. lelk. Poltár (Losoncz mellett 1 frt. 80) Pethő Bálint r. l. Csege 1 frt. Jelen közlemény összege 19 frt 90 kr. és 45 p. Eddigi összeg 84 frt 20 kr. és 175 példány. A végleges számadás később tétetik közzé. Nyomatik a művecske 1200 példányban s a jövő héten szétküldése megkezdetik. A „Bizalmas kérelem” című felhívásra, mely Lapunk 14-ik számában tétett közzé, két hó alatt 80 pártoló 1017 példányt rendelt meg. Fogadják mindnyájan a szives pártolésért mély köszönetemet. A csinos kiállítású művecske, melyen a pártolók névsora is közölve lesz, a vasárnapügy magyar barátainak, a kik a vasárnapügyi irodalmat egyházilag kezdeményezték, szerény de szép emléke gyanánt maradand fenn. Debreczenben, 1877. jun. 14.

Balogh Ferencz, hittanár.

— Tiszántúli névtár. Megjelent „a tiszántúli reformált egyházkerület statisztikai állapotának kimutatása 1877. évre. Debreczen, nyomatott a város könyvnyomdájában, 1877.” 8 r. 45 l. Igen csinos, könnyen kezelhető 8-rét kindás, sokkal csélszerűbb mint az eddigi 4-edrét, ez ujtás méltán dicsértetik.

— Csuthy Zsigmond ref. egyháztörténete a szatmári békétől kezdve a türelmi rendet kiadásáig, már sajtó alatt van s 3 hó múlva megjelenik.

— Párisban a protestáns theologiai új fakultás jun. 1-én nyílt meg, Lichtenberger dékánása alatt. „A tudomány- és világosságnak egy új gócza” nyílt meg Párisban.

— Ondy Gábor II-od éves joghallgató Sárospatakon temetési szertartása jun. 5-én a főiskola udvarán ment véghez, hol egykori tanuló társai s az összes ifjuság kegyelete, részvéte környezte az ifju koporsóját, ki gyógyulást lelni — meghalni tért barátaihoz. Felette Mitrovics Gyula, a főiskola lelkésze mondott beszédet s megható imát, a sirnál Kovácsy Pál jogásztületi elnök beszélt, végre — az énekkar gyászdalai között borult reá a sirhalom. Béke lengjen porain! (K. L. III. th.)

— Ajánlózás. Alulírott, ki mindkét lelkészképességi vizsgát kitűnő sikerrel letette, s a lelkészi teendőknél gyakorlatában van, ajánlkozik az iskolai szünidőre, július és augusztus hónapokra, az ő készségét bármely oknál fogva igénybe venni kívánó ref. lelkész mellé, vagy helyett, minden papi teendő elvégzésére, uti költsége megtérítése, tisztességes ellátás és némi csekély tiszteletdíj mellett. Bérmentett levélben bővebben lehet vele értekezni. Karczag, 1877. június 4. Kovács Imre m. k. gymn. tanár.

— Pozsony. A boldogult Emericzy Lajos tanár helyébe a bölcsészeti szakra az eperjesi theologiai tanár Schneller István választatott. Ellenjelöltje nem volt. Czime theologiai tanár ugyan, de a felgymnasiumban is fogja a bölcsészeti tárgyakat tanítani. Biztosítva van neki évenként 1200 frt. — A pozsonyvárosi esperes Geyer János folyton beteg. — Főt.

Geduly Lajos szuperintendens ur jelenleg a pozsonymegyei egyházakat látogatja. — A pozsonyvárosi gyülekezet maga nyugdíjazza tanítóit. A tanítók nyugdíj-intézete már az egyházi nyugdíj-intézetbe kebelezetett. — A pozsonyi theologiában ezidén a theologusok száma volt: az I. évben 6; a II-ik évben 16; a III-ik évben 4; összesen 26. — A közvizsgálatok kezdődtek június 6-án és tartanak jun. 28-ig.

— Irodalmi tudósítás. Az érdeklődő olvasó közönséggel tudatjuk, hogy a Gyakorlati lelkészeti 3-ik füzet Vasadi Balogh Lajos kiadásában megjelen s már Kutassy Imre debreczeni nyomdájában sajtó alatt is van, s augusztus hóban megjelen. E harmadik füzet hoz műveket Pap Gábor szuperintendens urtól, továbbá Dr. Heiszler, Czelder, Tatay, Madarász, Fábrián, Széll, Pazar, Öreg, néh. id. Sárközy Kázmér stb. uraktól, kinek emlékeül is van ajánlva a mű. — Megjelenését azonnal tudtul adjuk.

— Felhívás. Alulírott teljes tisztelettel felhívom a t. tanító és tanügy barátait, sziveskedjenek a „Hasznos olvasmányok” című népirodalmi vállalatból elárusítás végett 50-50 példányt nálam megrendelni, a szives buzgólkodók fáradságáért adok 30%-ot, és az árát a füzet vétele után egy hóra kell beküldeni. Reményelve felhívásom meghallgatását, jó reménnyel eltelve maradtam Gyurón, 1877. május 26. — Vasadi Balogh Lajos.

— Sokat olvasunk arról, hogy a ponyvairodalmat miként kellene lezorítani a térről, meggátolva annak erkölcsrontó hatását. Erre nézve hathatós szerül ajánljuk a bibliaterjesztő ügynökök által elárusítás végeét hordozott krajczáros füzetkéket. Támogassák az illetők ennek elterjesztését és a ponyvairodalom hatalma csökkenni fog.

— Ambrus Péter a debreczeni kollégium jeles növendéke, lelkészjelölt, tanulmánya folytatása végett Edinburghba érkezett május 11-én s ott testvéri szivességgel fogadtatott.

— A skótszabad egyháznak jelenleg 1000-nél több lelkipásztora van, 34 év előtt 500 lelkészszel vette kezdetét ez erőképes új egyház, s azóta megkétszereződött a lelkészek és gyülekezetek száma. Nekünk magyaroknak tán azt kellene megszámlálni 34 év óta hány egyház desolálódott?

— A külföldi rovat tárgyhalmaz miatt kimaradt.

H I R D E T M É N Y.

Pályázat

a karczagi reform. fiiskolában megürült egyik elemi tanítóságra. Évi fizetmény: 315 frt o. é., 15 köből kétszeres búza, 15 köből árpa, 42 frt lakkbér. — Kötelesség: az elemi fiiskolában a 3-ik, vagy e helyett akármely más osztály tanítása. Pályázni kívánók kellőleg felszerelt folyamodványukat tiszteletes Hajnal Elek ref. lelkész urhoz, mint a karczagi ref. iskolaszék elnökéhez folyó évi augusztus hó első napjáig küldjék be.

Karczagon, 1877. június hó 3.

Kovács Imre,
iskolaszéki jegyző.

2—3

Balogh Ferencz, felelős szerkesztő és kiadó.